

TOEKOMSTBESTENDIG BEROEPSONDERWIJS IN KRIMPREGIO'S

ANALYSES VAN REGIONALE CONTEXT - MIDDEN-LIMBURG

NOTITIE

seo • economisch onderzoek

AUTEURS

ALBERT RUTTEN & TOBIAS VERVLIT

IN OPDRACHT VAN

COMMISSIE MACRODOELMATIGHEID MBO (CMMBO)

AMSTERDAM, 24 JANUARI 2025

SEO-notitie nr. 2025-03.10

Informatie & Disclaimer

SEO Economisch Onderzoek heeft op de verkregen informatie en data geen onderzoek uitgevoerd dat het karakter draagt van een accountantscontrole of due diligence. SEO is niet verantwoordelijk voor fouten of omissies in de verkregen informatie en data.

Copyright © 2024 SEO Amsterdam.

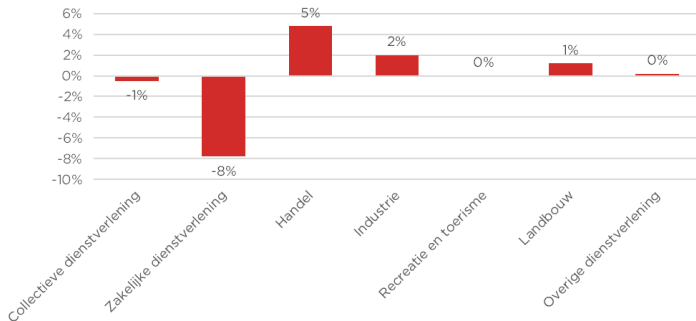
Alle rechten voorbehouden. Het is goorloofd gegevens uit deze notitie te gebruiken in artikelen, onderzoeken en collegesyllabi, mits daarbij de bron duidelijk en nauwkeurig wordt vermeld. Gegevens uit deze notitie mogen niet voor commerciële doeleinden gebruikt worden zonder voorafgaande toestemming van de auteur(s). Toestemming kan worden verkregen via secretariaat@seo.nl.

Roetersstraat 29
1018 WB, Amsterdam

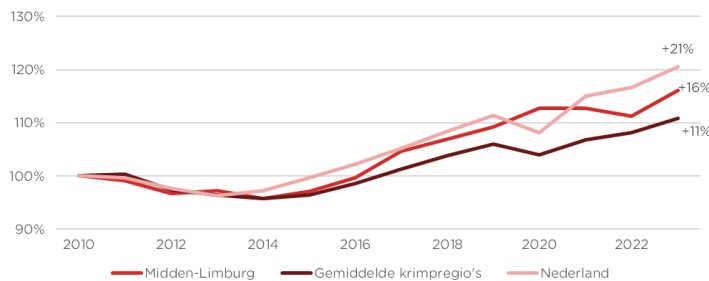
+31 20 399 1255
secretariaat@seo.nl
www.seo.nl

Samenvatting regionale context Midden-Limburg

ECONOMISCH LANDSCHAP

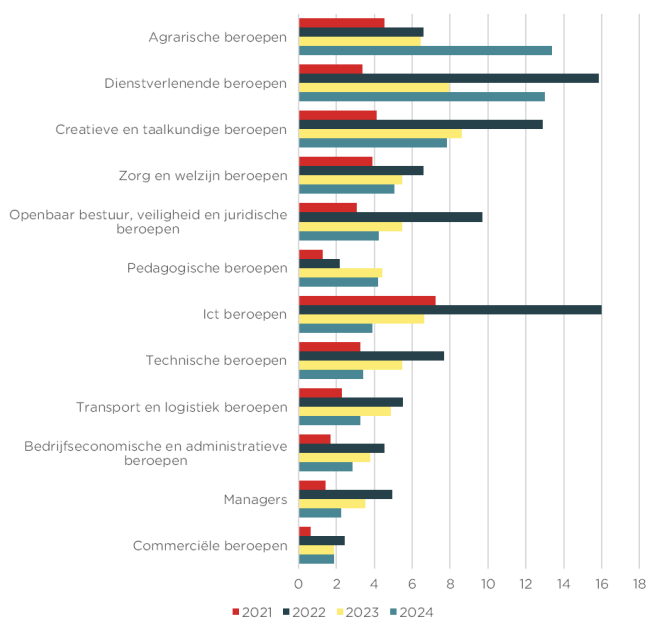
Bron: LISA (2023), bewerking SEO Economisch Onderzoek (2024)

Bron: CBS (2024), bewerking SEO Economisch Onderzoek (2024)

- De krimpregio Midden-Limburg wordt specifiek gekenmerkt door een relatief grote sector op het gebied van (detail)handel, industrie en landbouw. Deze sectoren zijn groter dan gemiddeld in Nederland.
- Daarnaast zijn de zakelijke dienstverlening en de collectieve dienstverlening belangrijke sectoren in Midden-Limburg, hoewel deze sectoren relatief kleiner zijn in deze regio dan gemiddeld in Nederland. Sectoren als ICT, financiële diensten, overige diensten en onderwijs zijn minder sterk aanwezig in Midden-Limburg.
- De economische groei in Midden-Limburg ligt hoger dan het gemiddelde in de krimpregio's en komt vanaf 2021 lager uit dan de gemiddelde groei in Nederland. Desalniettemin wordt er voor Midden-Limburg een krimp van de werkgelegenheid verwacht.
- Op het gebied van publiek-private samenwerking speelt Samenwerking Midden-Limburg een belangrijke rol. Dit is een netwerkverband tussen de zeven Midden-Limburgse gemeenten en private partijen dat zich richt op het versterken van de economische samenwerking in de regio.

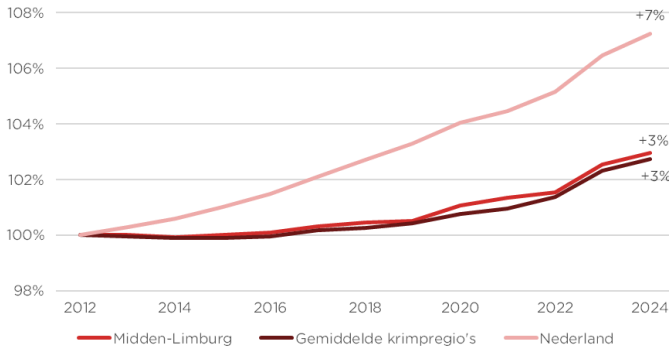
ARBEIDSMARKT EN TEKORTEN

Bron: UWV (2024), bewerking SEO Economisch Onderzoek (2024)

- De arbeidsmarkt blijft krap in beroepsgroepen als techniek, industrie, bouw, zorg en ICT. Dit heeft voornamelijk structurele oorzaken, zoals vergrijzing, ontgroening en mismatch.
- De arbeidsmarktcrapte in Midden-Limburg is het sterkst voelbaar bij agrarische beroepen, dienstverlenende beroepen, en creatieve en taalkundige beroepen.
- Drie mbo-instellingen verzorgen het opleidingsaanbod in Midden-Limburg. De studentenaantallen zijn met name hoog op het gebied van zorg en welzijn en voedsel, natuur en leefomgeving. Gezien de arbeidsvraag in de regio hebben deze studenten een goede uitgangspositie.
- Gezien de arbeidsvraag bieden bol-opleidingen in de zorg en techniek en alle bbl-opleidingsrichtingen een relatief kansrijke startpositie op de arbeidsmarkt.
- Weinig mbo-opleidingsrichtingen in Midden-Limburg kennen lage studentenaantallen. Wel zijn er enkele specialistische opleidingen die te maken hebben met zeer lage studentenaantallen.

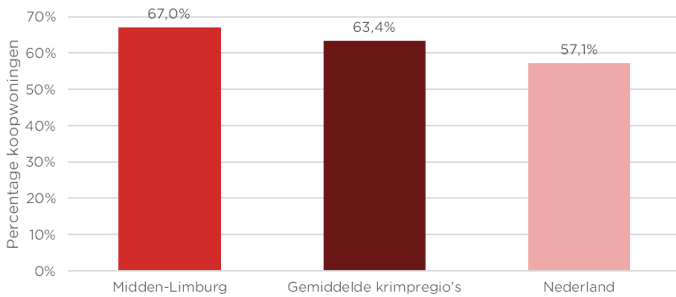
DEMOGRAFISCHE ONTWIKKELING

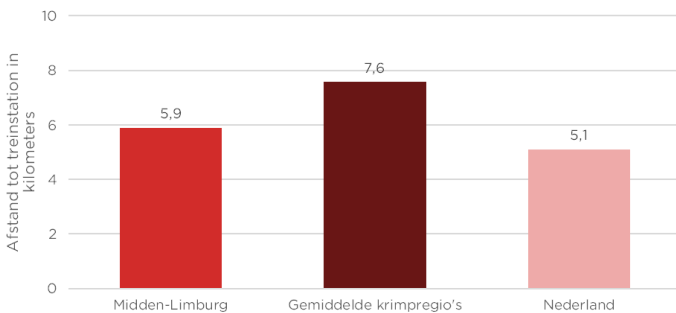
Bron: CBS (2024), bewerking SEO Economisch Onderzoek (2024)

- De bevolkingsgroei in Midden-Limburg is in lijn met de gemiddelde bevolkingsgroei in alle krimpregio's en dus lager dan de gemiddelde bevolkingsgroei in Nederland. Migratiestromen - zowel vanuit andere regio's als het buitenland - zijn de belangrijkste reden dat de bevolking groeit.
- Midden-Limburg kent een hogere grijze druk dan de andere krimpregio's. Ook is de groene druk in Midden-Limburg is lager dan de gemiddelde groene druk in de krimpregio's en het gemiddelde van Nederland.
- De afgelopen jaren nam het aantal bol-studenten af en het aantal bbl-studenten toe, maar naar verwachting zal het aantal mbo-studenten in Midden-Limburg de komende jaren dalen.
- De grijze druk heeft ook invloed op het arbeidsaanbod: er zijn namelijk meer mensen die de pensioengerechtigde leeftijd bereiken en de arbeidsmarkt verlaten dan dat er mensen toetreden. Vooral in de sectoren transport & logistiek, openbaar bestuur, onderwijs en industrie werken momenteel veel 60-plussers.

SOCIAALECONOMISCHE KENMERKEN & LEEFBAARHEID

Bron: CBS (2024), bewerking SEO Economisch Onderzoek (2024)

Bron: CBS (2024), bewerking SEO Economisch Onderzoek (2024)

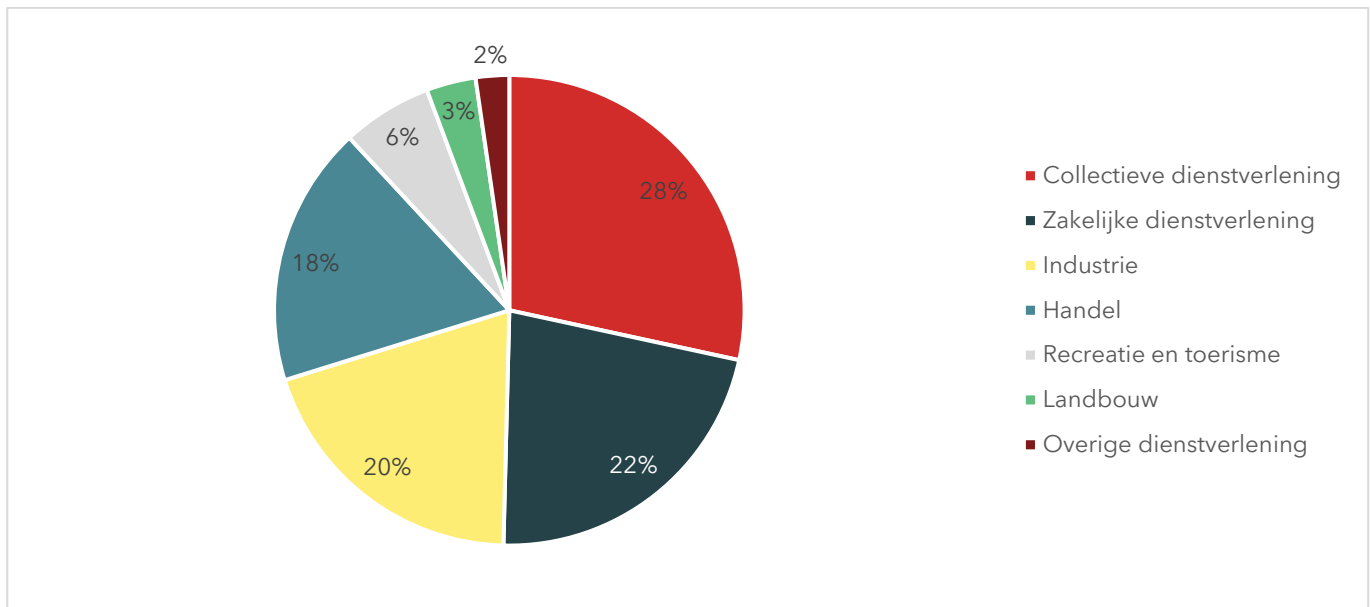
- Midden-Limburg heeft relatief weinig mensen in de bijstand, terwijl het aandeel dat arbeidsongeschikt is of in de WW zit vergelijkbaar is met het Nederlandse gemiddelde. Het gemiddelde inkomen is vergelijkbaar met het gemiddelde van de krimpregio's en ligt lager dan het gemiddelde in Nederland. Het relatief lage aandeel hoog opgeleiden speelt hier mogelijk een rol in.
- Op brede welvaartsindicatoren scoort Midden-Limburg relatief goed. Zo liggen het percentage koopwoningen en de levensverwachting hoger dan het gemiddelde in de krimpregio's en hoger dan het gemiddelde in Nederland.
- Op het gebied van bereikbaarheid zijn de afstanden tot een treinstation en ziekenhuis lager dan de gemiddelde afstand in de krimpregio's. Daarmee zijn voorzieningen in de regio goed bereikbaar.

Economisch landschap

Sectorale verdeling

- Op het gebied van banen zijn de grootste sectoren in Midden-Limburg de collectieve sector (28 procent), de zakelijke dienstverlening (22 procent) en de industrie (20 procent), zie Figuur 1. De kleinste sectoren zijn recreatie en toerisme (6 procent), de landbouw (3 procent) en de overige dienstverlening (2 procent).

Figuur 1 De drie grootste sectoren in Midden-Limburg zijn de collectieve dienstverlening, de zakelijke dienstverlening en de industrie

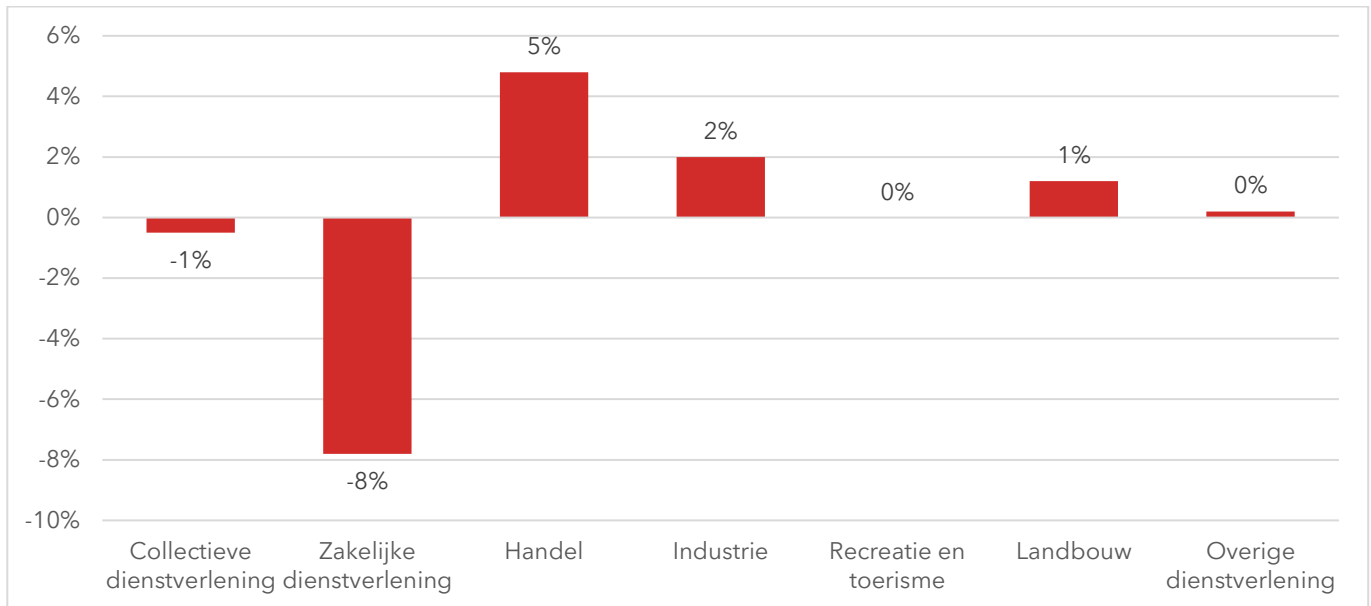
Bron: LISA (2023), bewerking SEO Economisch Onderzoek (2024)

Noot: Dit cirkeldiagram toont het percentage banen naar sector voor de arbeidsmarktregio Midden-Limburg. De grootste sector is de collectieve dienstverlening. Deze sector bestaat uit het openbaar bestuur, het onderwijs en de gezondheidszorg.

Regionale specialisatie

- Figuur 2 laat zien dat - vergeleken met het landelijke beeld - het aantal banen in de zakelijke dienstverlening lager ligt in Midden-Limburg (8 procentpunt). Het aantal banen in de sector handel ligt relatief hoger (5 procentpunt). Dit geldt ook voor de industrie (2 procentpunt). De omvang van de andere sectoren zijn ongeveer vergelijkbaar met het landelijke gemiddelde (maximaal 1 procentpunt verschil).
- Hoewel deze sectoren wel de regionale specialisatie van Midden-Limburg laten zien, zijn de collectieve dienstverlening en zakelijke dienstverlening absoluut gezien belangrijke sectoren (zie Figuur 1).

Figuur 2 Het aantal banen in de zakelijke dienstverlening ligt in Midden-Limburg fors lager dan het landelijke gemiddelde

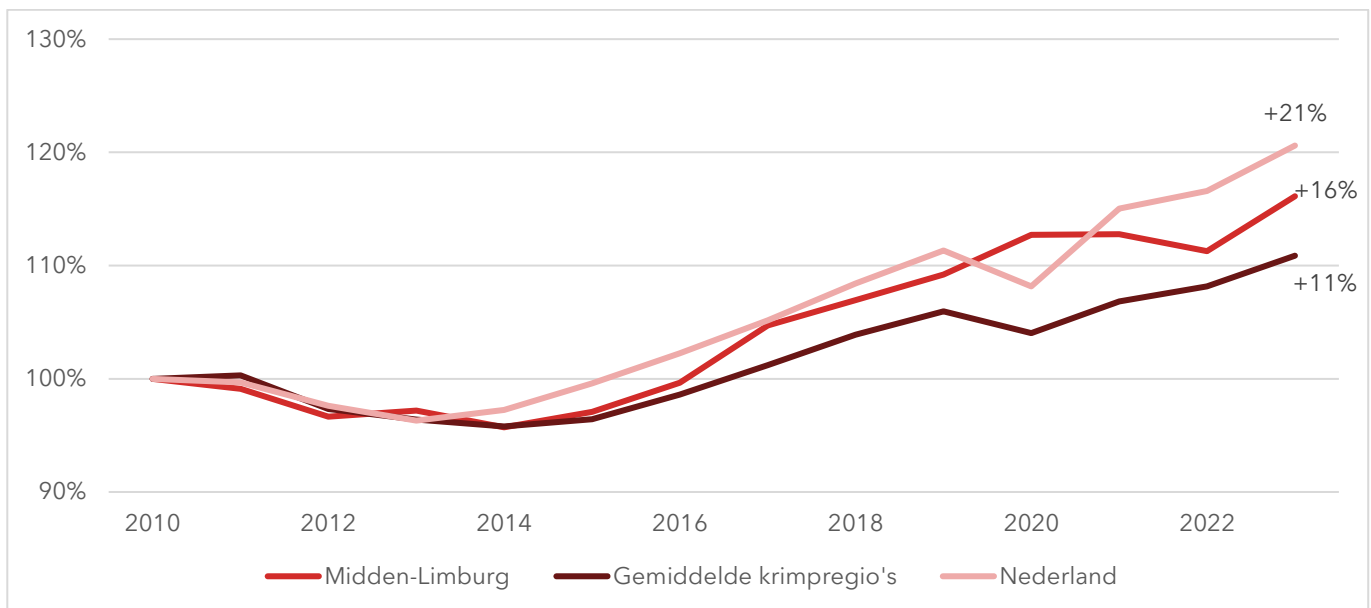

Bron: LISA (2023), bewerking SEO Economisch Onderzoek (2024)

Regionale groei

- De reële economische groei in Midden-Limburg is ongeveer 5 procentpunt hoger dan de gemiddelde groei in alle krimpregio's (Figuur 3). Vergeleken met de landelijke groei blijft de economische groei in Midden-Limburg iets achter (5 procentpunt lager).
- Desalniettemin wordt er voor Midden-Limburg een krimp van de werkgelegenheid verwacht.¹

Figuur 3 De economische groei in Midden-Limburg ligt hoger dan de gemiddelde groei in alle krimpregio's

Bron: CBS (2024), bewerking SEO Economisch Onderzoek (2024)

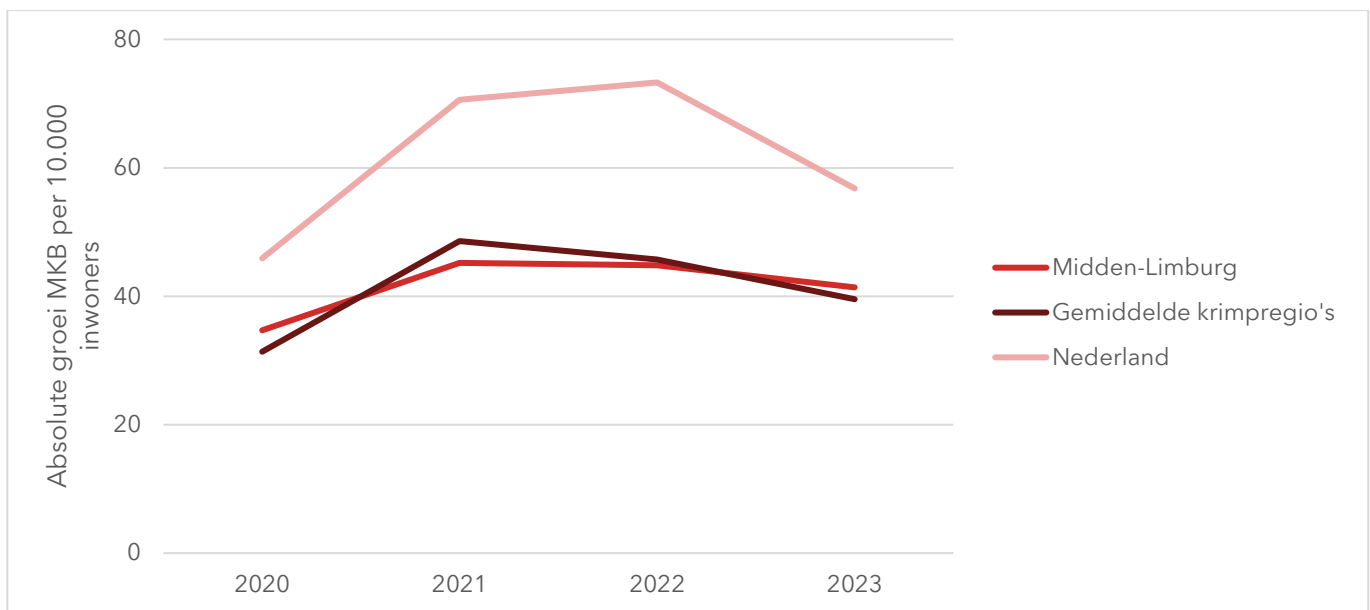
¹ Zie [Regio in beeld 2023 Midden-Limburg](#)

Noot: Bovenstaande grafiek laat de economische groei zien voor de arbeidsmarktregio Midden-Limburg, Nederland en het gemiddelde van alle 11 krimpregio's. Bij deze economische groei is gecorrigeerd voor het prijsniveau (het gaat dus om de reële economische groei). Het jaar 2010 is het basisjaar voor alle drie de groepen en is gelijk aan honderd. Indien er sprake is van economische groei (krimp) ligt het getal in de opeenvolgende jaren boven (onder) de honderd.

Aandeel MKB

- De groei van het MKB ligt lager in Midden-Limburg dan het landelijke gemiddelde (zie Figuur 4). De groei is wel vergelijkbaar met die van de gemiddelde groei van het MKB in de krimpregio's.

Figuur 4 De groei van het MKB ligt lager in Midden-Limburg dan de gemiddelde groei in Nederland

Bron: Handelsregister Kamer van Koophandel (2023), bewerking SEO Economisch Onderzoek (2024)

Aanwezigheid publiek-private samenwerking

We bespreken een drietal initiatieven die gericht zijn op het versterken van de regionale economie:

- Samenwerking Midden-Limburg: dit is een netwerkverband tussen de zeven Midden-Limburgse gemeenten en private partijen dat zich richt op het versterken van de economische samenwerking in de regio;²
- Samenwerkend Netwerk van Ecosystemen in Limburg (SNEL): SNEL focust zich op verduurzaming, digitalisering en innovatie binnen de provincie Limburg. Dit samenwerkingsverband wordt ondersteund door het ministerie van Economische Zaken en Klimaat;³
- Gilde Wijkwerk: dit project speelt in op de hoge werkdruk in de zorg in Noord- en Midden-Limburg door studenten de mogelijkheid te bieden om praktijkgericht onderwijs te volgen. Op deze manier dragen ze ook bij aan het verlichten van de werkdruk in de zorg.⁴

De regio Midden-Limburg vormt onderdeel van de provincie Limburg. Daarmee zijn deze voorbeelden ook deels op de andere arbeidsmarktregio's in Limburg van toepassing.

² Zie [SML | Samenwerking Midden-Limburg](#)

³ Zie [Samenwerkend Netwerk van Ecosystemen in Limburg van start - Open Universiteit - Open Universiteit](#)

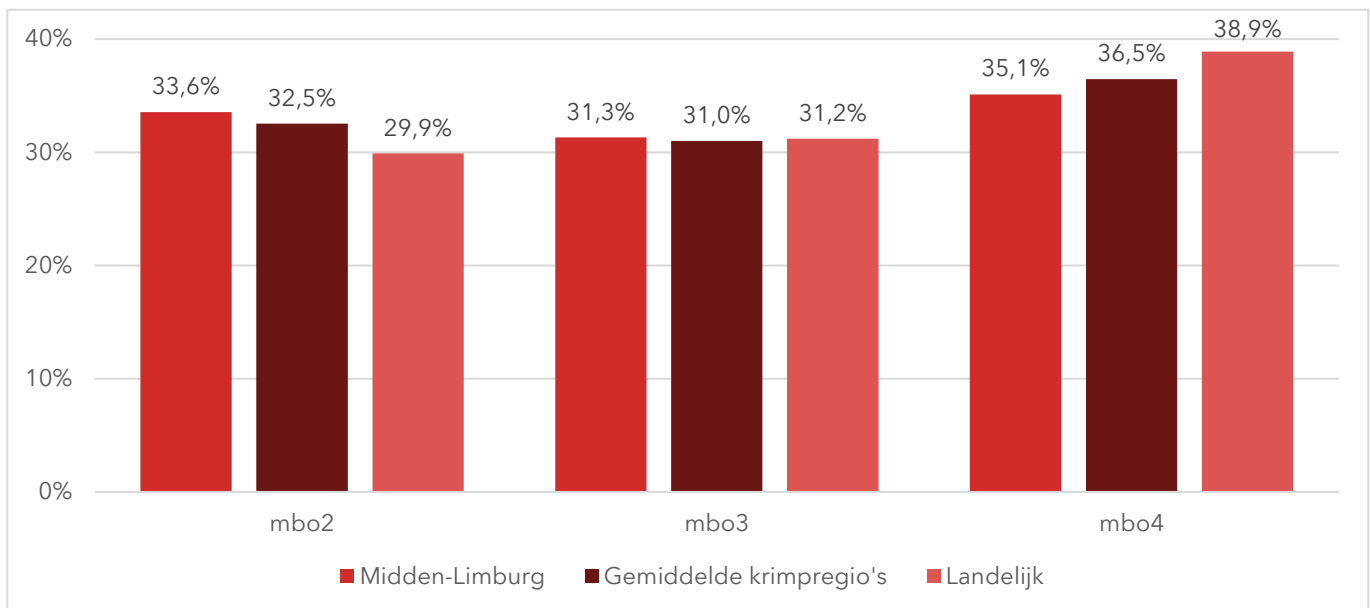
⁴ Zie [Katapult is een netwerk van meer dan 450 samenwerkingsverbanden tussen onderwijs en bedrijfsleven en groeit continu. | Netwerk Katapult](#)

Arbeidsmarkt en tekorten

Sectoren met grootste tekorten

- Er zijn voor veel beroepen in verschillende richtingen personeelstekorten die de komende jaren blijven aanhouden. Dit komt met name door vergrijzing, ontgroening en mismatch.
- Kijkend naar de arbeidsmarktprognoses voor 2023, zijn er in Midden-Limburg vergeleken met het landelijke gemiddelde meer vacatures op mbo-niveau 2 en minder op mbo-niveau 4 (Figuur 5). Dit komt overeen met andere krimpregio's.
- Kijkend naar beroepsgroepen, scoren de agrarische beroepen, de dienstverlenende beroepen en creatieve en taalkundige beroepen het hoogst op de spanningsindicator van het UWV (Figuur 6). Een hoge score op de spanningsindicator van het UWV impliceert daarmee dat sectoren mogelijk moeite hebben om bestaande vacatures in te vullen in deze beroepsgroepen. Er is dus het meest sprake van krapte in beroepsgroepen met een hoge score op de spanningsindicator.
- De ontwikkelingen in de spanningsindicator verschillen per beroepsgroep. Zo laten agrarische beroepen een langzame stijging zien. De Dienstverlenende en creatieve en taalkundige beroepen laten twee pieken zien. Mogelijk hangt dit verschil samen met de conjunctuurcyclus.
- De managers en commerciële beroepen kennen de laagste krapte.

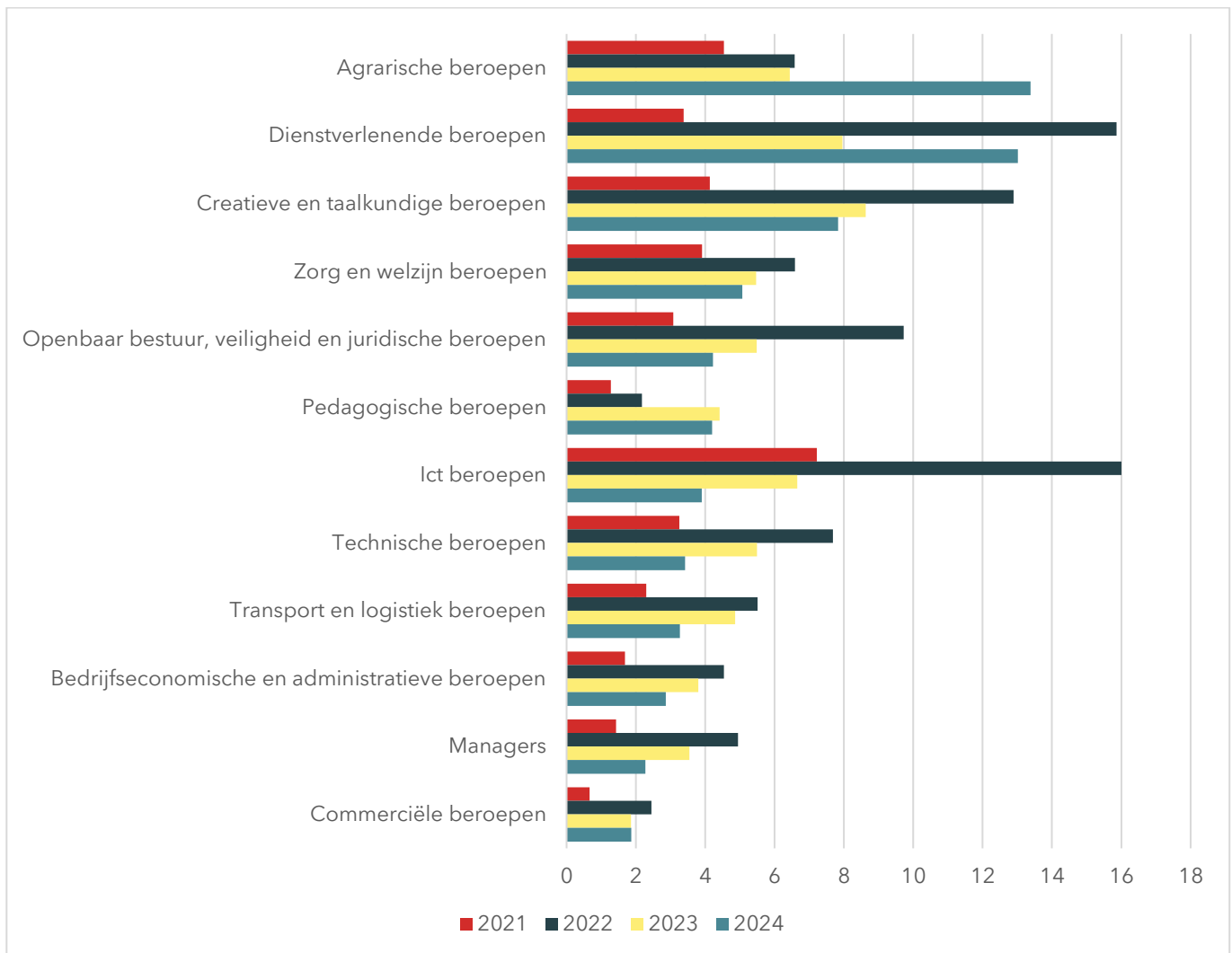
Figuur 5 In Midden-Limburg zijn de prognoses van het aantal vacatures in 2023 hoger op mbo-niveau 2 en lager op mbo-niveau 4 dan het landelijke gemiddelde

Bron: Atlas beroepsonderwijs en arbeidsmarkt (2024), bewerking SEO Economisch Onderzoek (2024)

Noot: Bovenstaande grafiek toont de prognose van het beschikbare aantal vacatures op mbo-niveau (2-4) voor de arbeidsmarktregio Midden-Limburg, het gemiddelde van de krimpregio's en het landelijke gemiddelde.

Figuur 6 Volgens de UWV spanningsindicator is de krapte het hoogst bij agrarische beroepen en dienstverlenende beroepen

Bron: UWV (2024), bewerking SEO Economisch Onderzoek (2024)

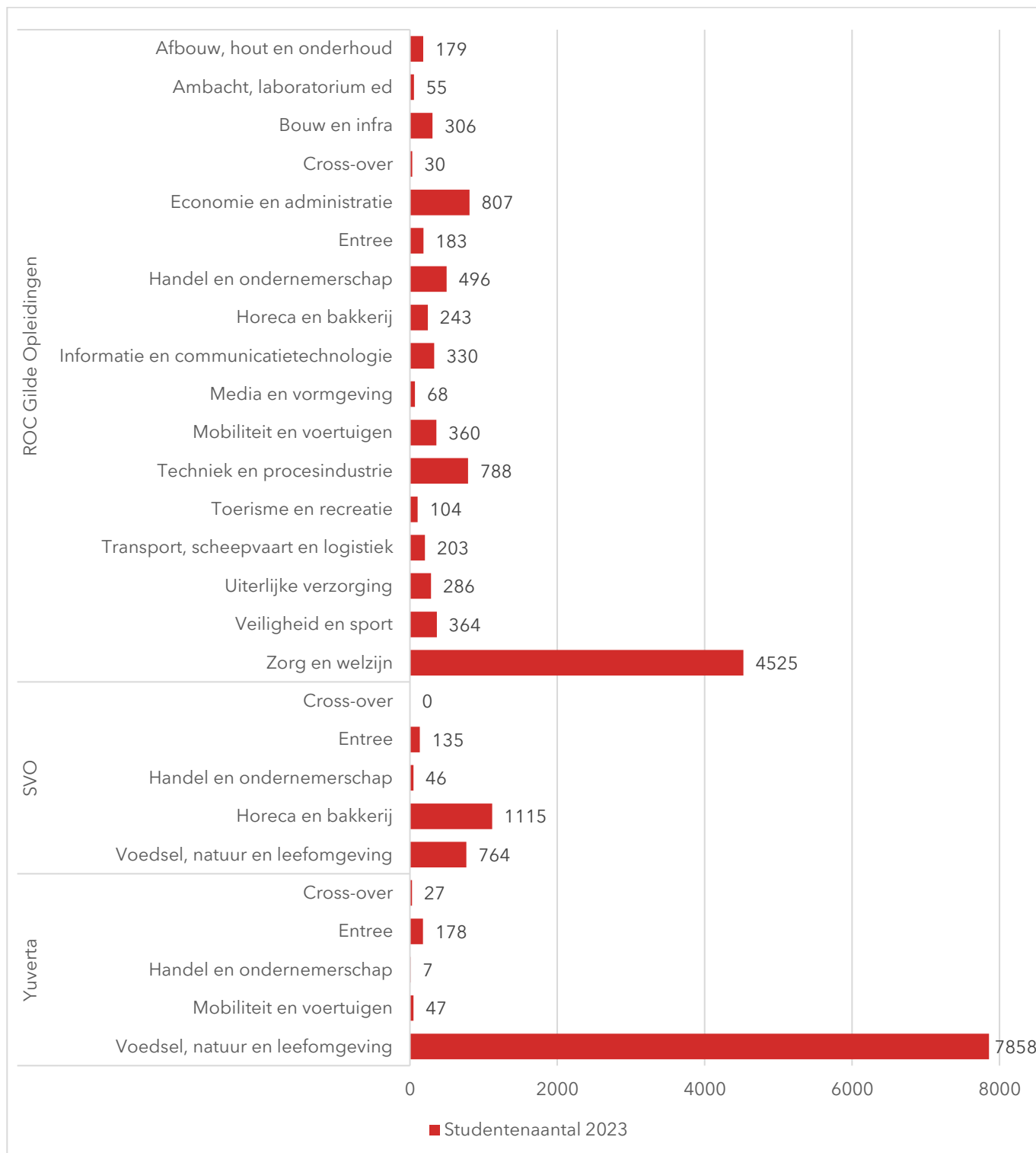
Noot: Bovenstaande grafiek toont de spanningsindicator voor alle beroepen die beschikbaar zijn voor de UWV spanningsindicator. Hierbij geven kleine getallen (dichtbij nul) aan dat er geen krapte is en een hoog cijfer (verder weg van nul) aan dat er sprake is van zeer grote krapte.

Opleidingsaanbod

- In Midden-Limburg zijn er drie mbo-instellingen actief waarvan het ROC Gilde Opleidingen meer dan tien verschillende opleidingsrichtingen aanbieden (Figuur 7). Deze opleidingen zijn op meerdere plaatsen in Midden-Limburg te volgen, hoewel de meeste opleidingen wel in Roermond en Weert gevestigd zijn (zie ook Figuur 21).
- Het ROC Gilde Opleidingen biedt de meeste unieke opleidingsrichtingen aan. Enkele voorbeelden hiervan zijn afbouw, hout en onderhoud, bouw en infra, en zorg en welzijn. Deze opleidingsrichtingen kunnen alleen daar gevolgd worden. De andere twee instellingen bieden de opleidingsrichting voedsel, natuur en leefomgeving aan. Deze is niet bij het ROC Gilde Opleidingen te volgen.

- Kijkend naar de studentenaantallen zijn de opleidingen op het gebied van zorg en welzijn en voedsel, natuur en leefomgeving relatief groot. Gezien de gestage groei van de arbeidsmarktkrapte voor agrarische beroepen (Figuur 6), lijken deze mensen een goede uitgangspositie te hebben. Voor zorg en welzijn beroepen is er ook sprake van krapte, dus ook hier lijkt de aansluiting op de regionale arbeidsmarkt goed.
- Gezien de arbeidsvraag bieden bol-opleidingen in de zorg en techniek en alle bbl-opleidingsrichtingen een relatief kansrijke startpositie op de arbeidsmarkt. Het onderwijs en de arbeidsmarkt sluiten echter niet altijd goed op elkaar aan. Zo kiezen studenten soms voor opleidingsrichtingen waar minder vraag naar is, zoals opleidingen in de sector economie en administratie.
- Er is een opleiding die met lage studentenaantallen te maken heeft. Het gaat hierbij dan specifiek om de opleidingsrichting handel en ondernemerschap (Yuverta).
- Tabel 1 laat zien dat er ook specifiek een aantal (specialistische) opleidingen te maken heeft met zeer lage studentenaantallen (minder dan 10) die in principe vallen onder opleidingsrichtingen die wel voldoende studentenaantallen hebben. Het gaat hier om opleidingen zoals patisserie (binnen de opleidingsrichting horeca en bakkerij), industrieel onderhoud (binnen de opleidingsrichting techniek en procesindustrie) en bediening (binnen de opleidingsrichting horeca en bakkerij). Het is hierbij de vraag of deze opleidingen onder druk staan of dat het gaat om specialistische opleidingen die kunnen bestaan binnen de hoofdopleiding.

Figuur 7 Yuverta leidt veel studenten op voor de sector voedsel, natuur en leefomgeving

Bron: DUO (2023), bewerking SEO Economisch Onderzoek (2024)

Noot: Bovenstaande grafiek toont de opleidingsrichtingen per onderwijsinstelling. Er is sprake van overlap indien een opleidingsrichting hetzelfde is. Voor alle drie de mbo-instellingen wordt het totaal aantal studenten weergegeven (dus ook buiten Midden-Limburg). Een nadere uitsplitsing voor alleen Midden-Limburg bleek niet mogelijk.

Tabel 1 In 2023 kent een aantal specialistische opleidingen zeer lage studentenaantallen (minder dan tien studenten)

ROC Gilde Opleidingen	SVO	Yuverta
Evenementenorganisatie	Bediening	Retail advies
Hospitality	Leidinggeven op basis van vakmanschap	Retail operationeel
Industrieel onderhoud	Medewerker Food & Hospitality	Voertuigen en mobiele werktuigen
Koude en klimaatsystemen	Ondernemerschap op basis van vakmanschap	
Machinaal houtbewerken	Voeding	
Ondernemerschap op basis van vakmanschap		
Patisserie		
Praktijkopleider		
Schoonmaak en glazenwassen		

Bron: DUO (2022) en DUO (2023), bewerking SEO Economisch Onderzoek (2024)

Noot: Bovenstaande tabel toont de opleidingen waarbij minder dan tien studenten staan ingeschreven.

Invloed van digitalisering en automatisering

De invloed van digitalisering en automatisering kan zowel positieve als negatieve gevolgen hebben voor de arbeidsmarktregio Midden-Limburg. Automatisering heeft de potentie om op termijn routinematig werk te vervangen, hetgeen kan zorgen voor een stijging van de werkloosheid.⁵ Aan de andere kant zal digitalisering de aard van het werk veranderen en daarom zal er vraag zijn naar andere soorten vaardigheden (skills).⁶ Het is van belang dat mbo-instellingen met het opleidingsaanbod inspelen op deze veranderende arbeidsvraag. De specifieke invulling van deze innovaties zal uiteindelijk verschillen per sector en per beroepsgroep waarvoor mbo-instellingen opleiden.

Demografische ontwikkeling

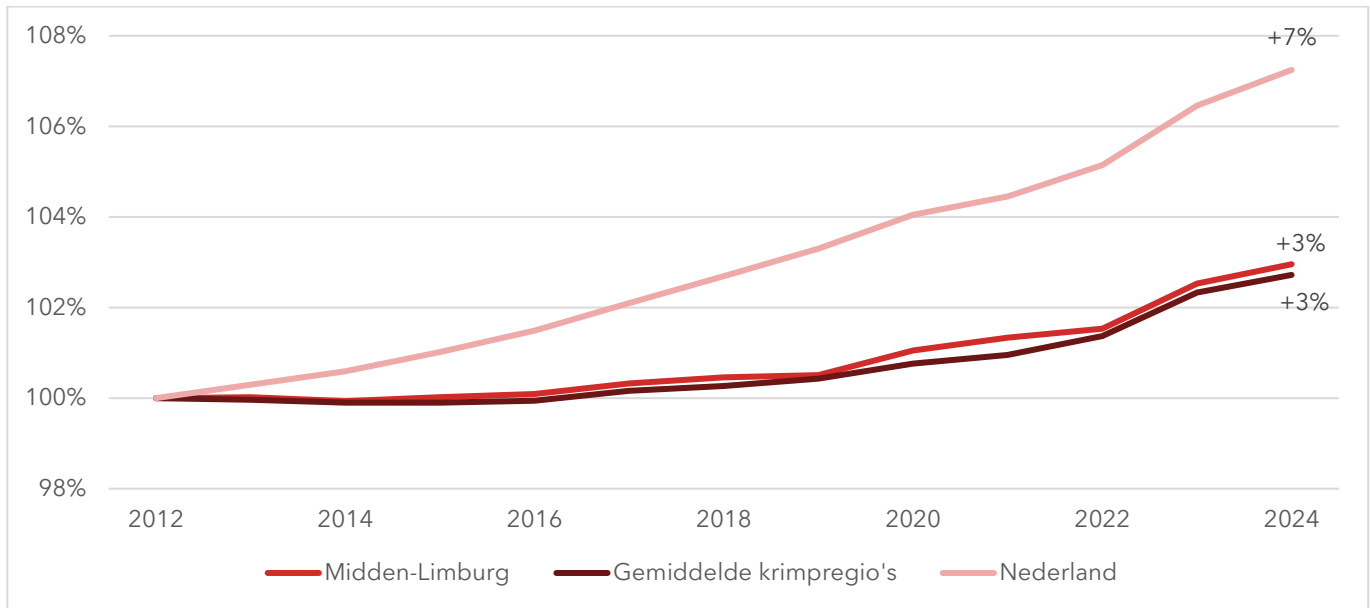
Demografische krimp & migratiestromen

- De bevolkingsgroei in Midden-Limburg ligt in de periode 2012-2024 4 procentpunt lager dan de gemiddelde bevolkingsgroei in Nederland (Figuur 8). De bevolkingsgroei in Midden-Limburg is echter wel vergelijkbaar met het gemiddelde van alle elf krimpregio's (beide 3 procent).
- De natuurlijke aanwas laat een bevolkingsdaling zien. De natuurlijke aanwas (verschil tussen het aantal mensen dat geboren wordt en het aantal mensen dat overlijdt) is in Midden-Limburg negatief (Figuur 9).
- De bevolkingsgroei die er is wordt veroorzaakt door een positief migratiesaldo. Het migratiesaldo (som van het binnenlandse en buitenlandse migratiesaldo) is namelijk positief en groter dan de krimp in natuurlijke aanwas, zie Figuur 9.

⁵ Zie Frey, C. B. (2019). *The technology trap: Capital, labor, and power in the age of automation*. In *The technology trap*. Princeton University Press.

⁶ Zie Acemoglu, D., & Restrepo, P. (2018). *Artificial intelligence, automation, and work*. In *The economics of artificial intelligence: An agenda* (pp. 197-236). University of Chicago Press.

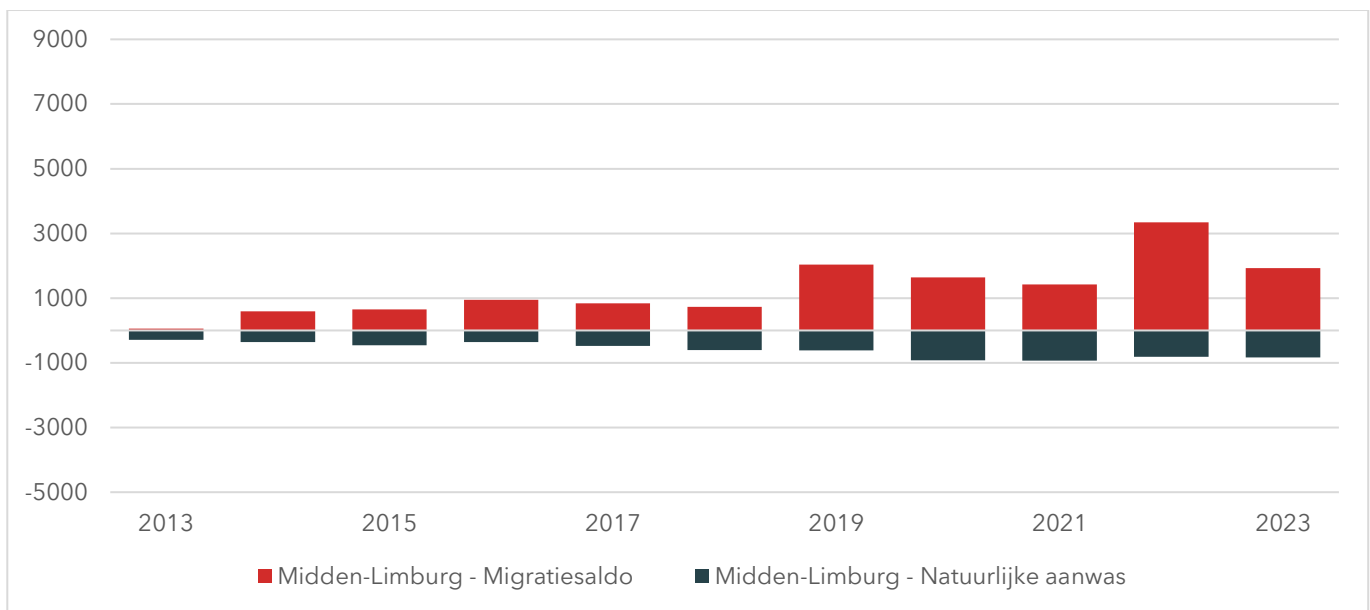
Figuur 8 De bevolkingsgroei in Midden-Limburg is vergelijkbaar met de gemiddelde bevolkingsgroei in de krimpregio's

Bron: CBS (2024), bewerking SEO Economisch Onderzoek (2024)

Noot: Bovenstaande grafiek toont de demografische ontwikkeling voor de arbeidsmarktregio Midden-Limburg, Nederland en het gemiddelde van alle elf krimpregio's. Het jaar 2010 is het basisjaar en voor alle drie de groepen gelijk aan honderd. Indien er sprake is van bevolkingsgroei (krimp) ligt het getal in de opeenvolgende jaren boven (onder) de honderd.

Figuur 9 De groei van de arbeidsmarktregio Midden-Limburg komt door migratiestromen

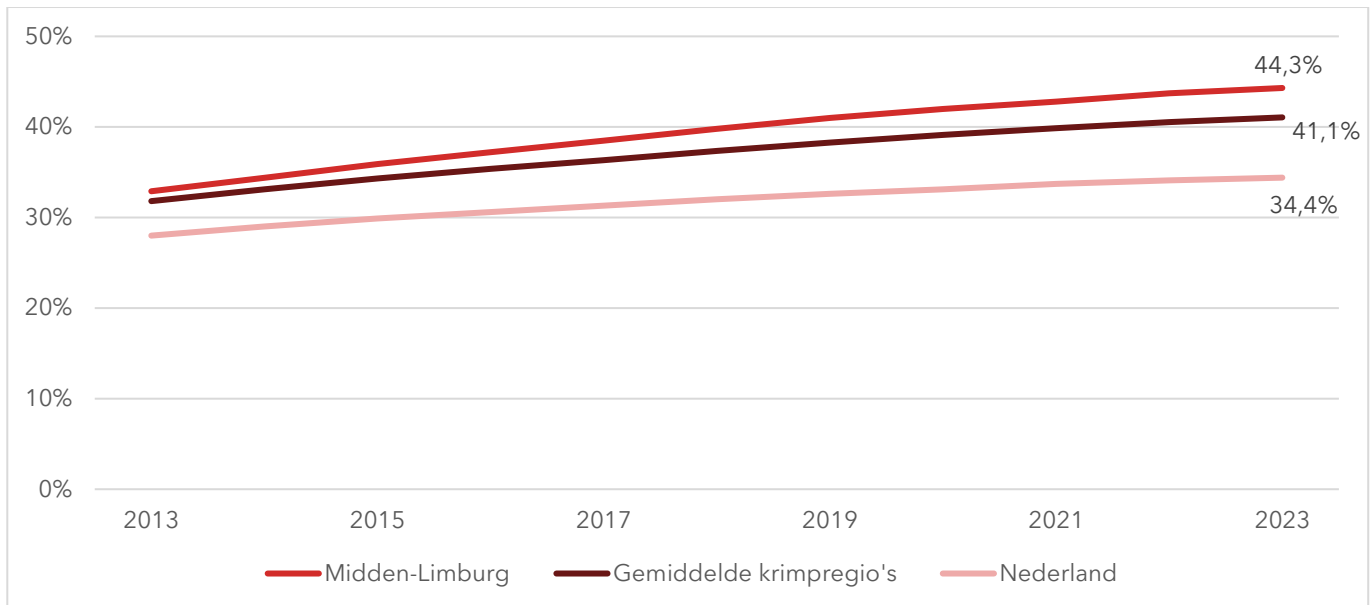
Bron: CBS (2024), bewerking SEO Economisch Onderzoek (2024)

Noot: Bovenstaande grafiek toont de natuurlijke aanwas en migratiestromen voor de arbeidsmarktregio Midden-Limburg. Migratiestromen zijn de som van het binnenlandse en buitenlandse migratiesaldo. De natuurlijke aanwas is gedefinieerd als het verschil tussen het aantal mensen dat geboren wordt en het aantal mensen dat overlijdt.

Vergrijzing en ontgroening

- De grijze druk in Midden-Limburg is hoger dan die in andere krimpregio's en dan de gemiddelde grijze druk in Nederland (Figuur 10). De grijze druk is de verhouding tussen het aantal personen van vijfenzestig jaar of ouder en het aantal personen van twintig tot vijfenzestig jaar. Hoe hoger de grijze druk, hoe meer er sprake is van vergrijzing.
- De grijze druk heeft ook invloed op het arbeidsaanbod: er zijn namelijk meer mensen die de pensioengerechtigde leeftijd bereiken en de arbeidsmarkt verlaten dan dat er mensen toetreden. Vooral in de sectoren transport & logistiek, openbaar bestuur, onderwijs en industrie werken momenteel veel 60-plussers.⁷
- Midden-Limburg scoort lager op het gebied van de groene druk (Figuur 11). De groene druk is de verhouding tussen het aantal personen van twintig jaar of jonger en het aantal personen van twintig tot vijfenzestig jaar. Het geringe aantal mensen onder de achttien jaar verklaart deze lage score (Figuur 12).
- De afgelopen jaren nam het aantal bol-studenten af en het aantal bbl-studenten toe, maar naar verwachting zal het aantal mbo-studenten in Midden-Limburg de komende jaren dalen, mede als gevolg door ontgroening.⁸

Figuur 10 De grijze druk in Midden-Limburg is hoger dan de gemiddelde grijze druk in de krimpregio's

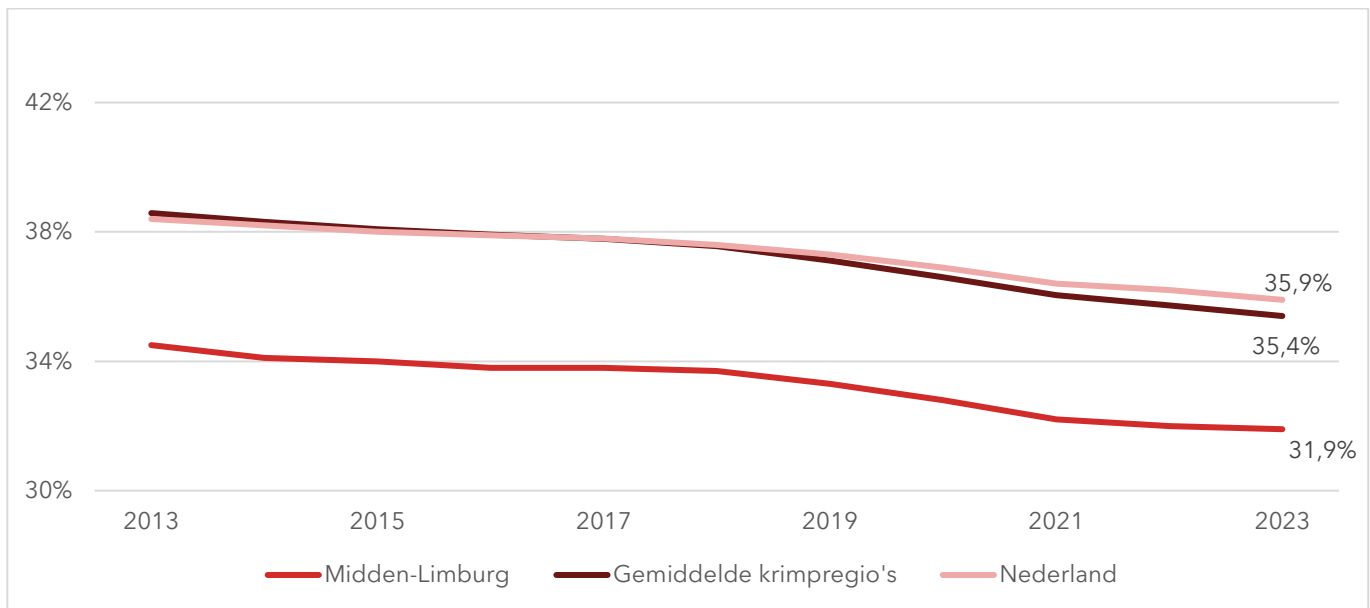
Bron: CBS (2024), bewerking SEO Economisch Onderzoek (2024)

Noot: Bovenstaande grafiek toont de grijze druk voor de arbeidsmarktregio Midden-Limburg, Nederland en het gemiddelde van de elf krimpregio's. De grijze druk is gedefinieerd als de verhouding tussen het aantal personen van vijfenzestig jaar of ouder en het aantal personen van twintig tot vijfenzestig jaar. Een hogere grijze druk impliceert dat er meer mensen boven de vijfenzestig jaar zijn dan mensen tussen de twintig en vijfenzestig jaar.

⁷ Zie [Regio in beeld 2023 Midden-Limburg](#)

⁸ Zie [Regio in beeld 2023 Midden-Limburg](#)

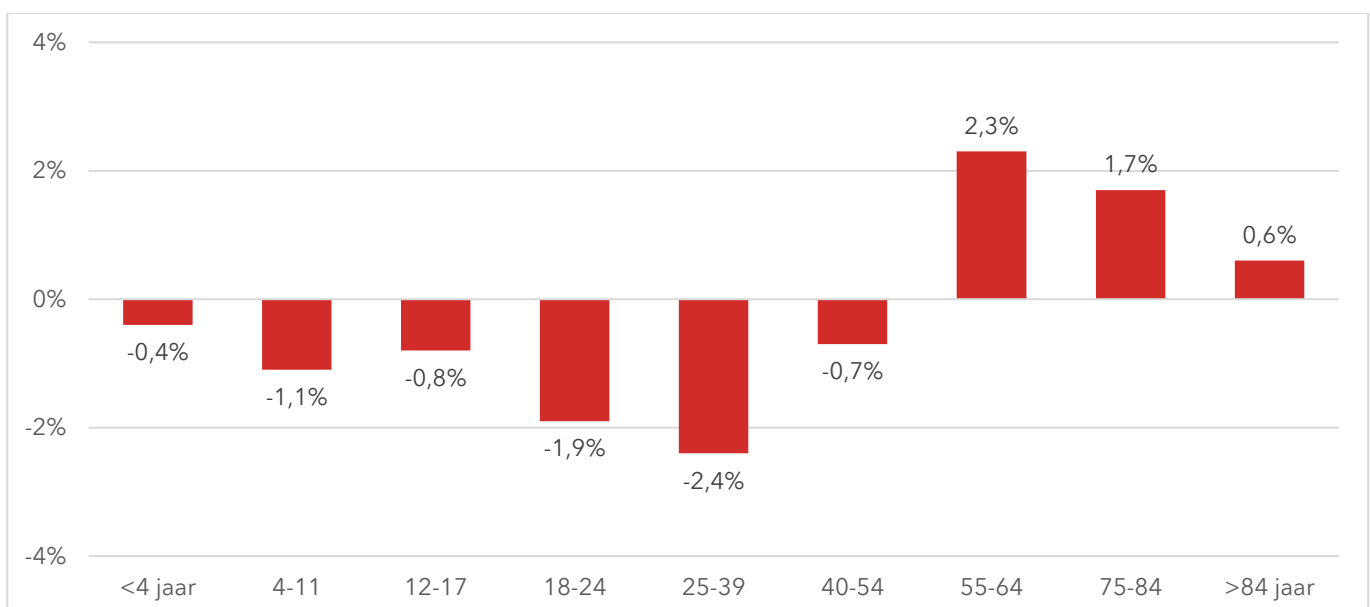
Figuur 11 De groene druk in Midden-Limburg is lager dan het gemiddelde van de krimpregio's en lager dan in de rest van Nederland

Bron: CBS (2024), bewerking SEO Economisch Onderzoek (2024)

Noot: Bovenstaande grafiek toont de groene druk voor de arbeidsmarktregio Midden-Limburg, Nederland en het gemiddelde van de elf krimpregio's. De groene druk is gedefinieerd als het aantal mensen jonger dan twintig jaar gedeeld door het aantal personen tussen de twintig en vijftenzestig jaar. Een hogere groene druk impliceert dat er meer mensen onder de twintig jaar zijn dan mensen tussen de twintig en vijftenzestig jaar.

Figuur 12 Het aandeel 25-39-jarigen in de arbeidsmarktregio Midden-Limburg ligt lager dan gemiddeld in Nederland

Bron: CBS (2024), bewerking SEO Economisch Onderzoek (2024)

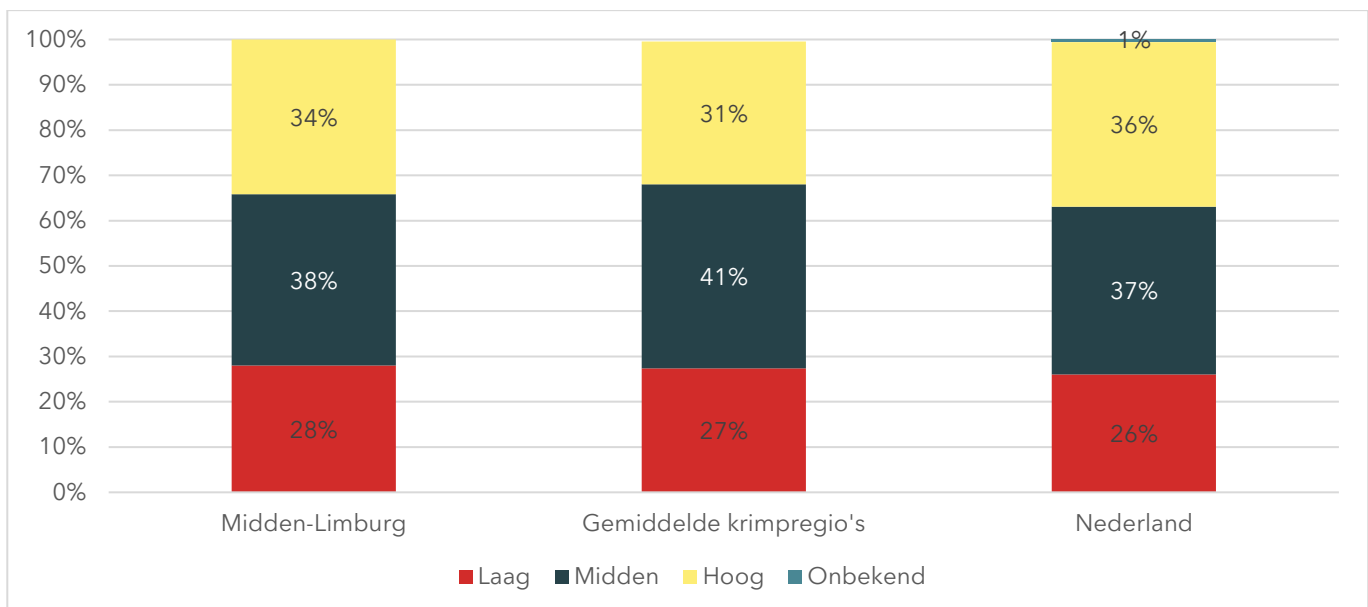
Noot: Bovenstaande grafiek toont het verschil in bevolkingsopbouw naar leeftijd tussen arbeidsmarktregio Midden-Limburg en de rest van Nederland voor het jaar 2024. Een percentage kleiner (groter) dan nul duidt op een lagere (hogere) aanwezigheid van die leeftijdsgroep in de arbeidsmarktregio Midden-Limburg.

Sociaaleconomische kenmerken

Opleidingsniveau & inkomensverdeling

- In Midden-Limburg zijn er relatief meer hoogopgeleiden in vergelijking met andere krimpregio's in Nederland. Het aantal gemiddeld opgeleiden ligt juist lager (Figuur 13).
- De hoge grijze druk⁹ (zie vorige paragraaf) vertaalt zich door in de inkomensverdeling. Zo ligt het gemiddelde inkomen (gecorrigeerd voor huishoudsamenstelling) ruwweg 1.000 euro lager in Midden-Limburg dan het gemiddelde in Nederland (Figuur 14). Een uitsplitsing naar inkomensdecielen laat eenzelfde beeld zien: vergeleken met het landelijke gemiddelde zitten er minder mensen in de hogere inkomensdecielen (Figuur 15). Wel ligt het gemiddelde inkomen ruim 600 euro hoger dan het gemiddelde inkomen in alle krimpregio's.

Figuur 13 De bevolking van Midden-Limburg heeft een groter aandeel hoogopgeleiden in vergelijking met het gemiddelde in de krimpregio's

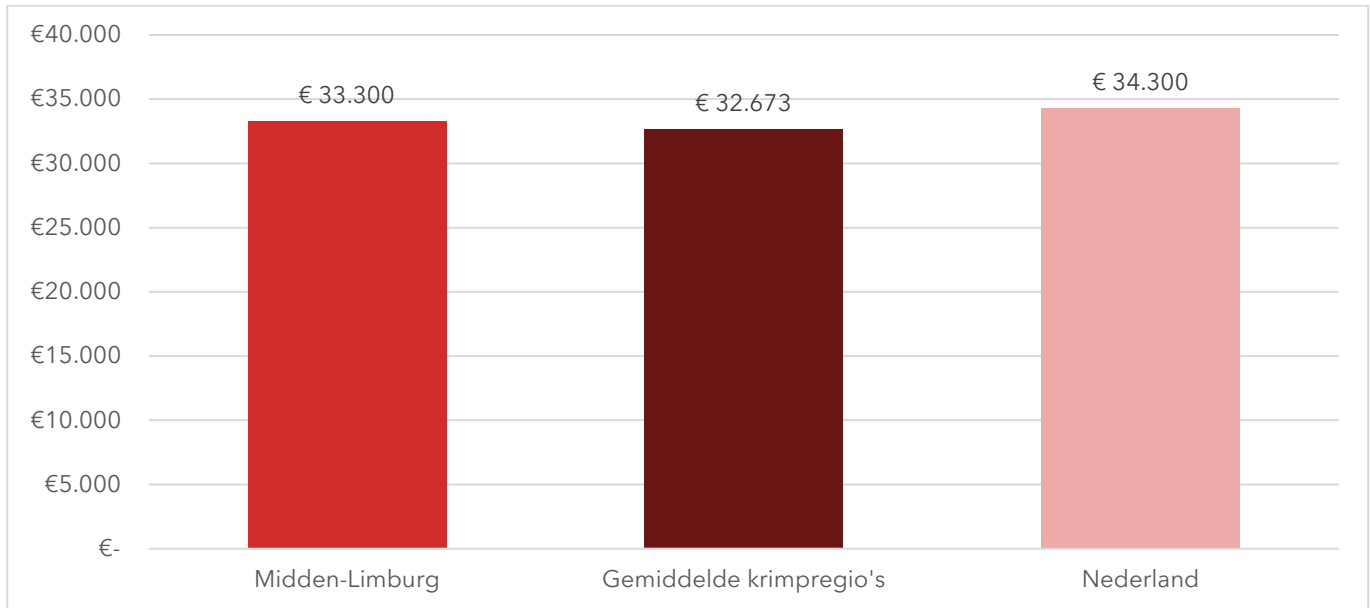

Bron: CBS (2024), bewerking SEO Economisch Onderzoek (2024)

Noot: Bovenstaande grafiek toont het opleidingsniveau van de beroepsbevolking voor de arbeidsmarktregio Midden-Limburg, het gemiddelde van de elf krimpregio's en het gemiddelde van Nederland in het jaar 2023. Mensen met een laag opleidingsniveau hebben maximaal een mbo-1 diploma. Mensen met een gemiddelde opleiding hebben minimaal een mbo-2 opleiding en maximaal een mbo-4 diploma. Mensen met een hoog opleidingsniveau hebben minimaal een hbo-bachelor diploma. Voor mensen voor wie het hoogste behaalde diploma niet is vastgelegd is het opleidingsniveau onbekend. Dit betreft veelal oudere mensen in de beroepsbevolking.

⁹ Doordat pensioengerechtigden doorgaans een lager inkomen hebben dan werkenden, drukt een hoog aandeel ouderen ook het gemiddelde inkomen.

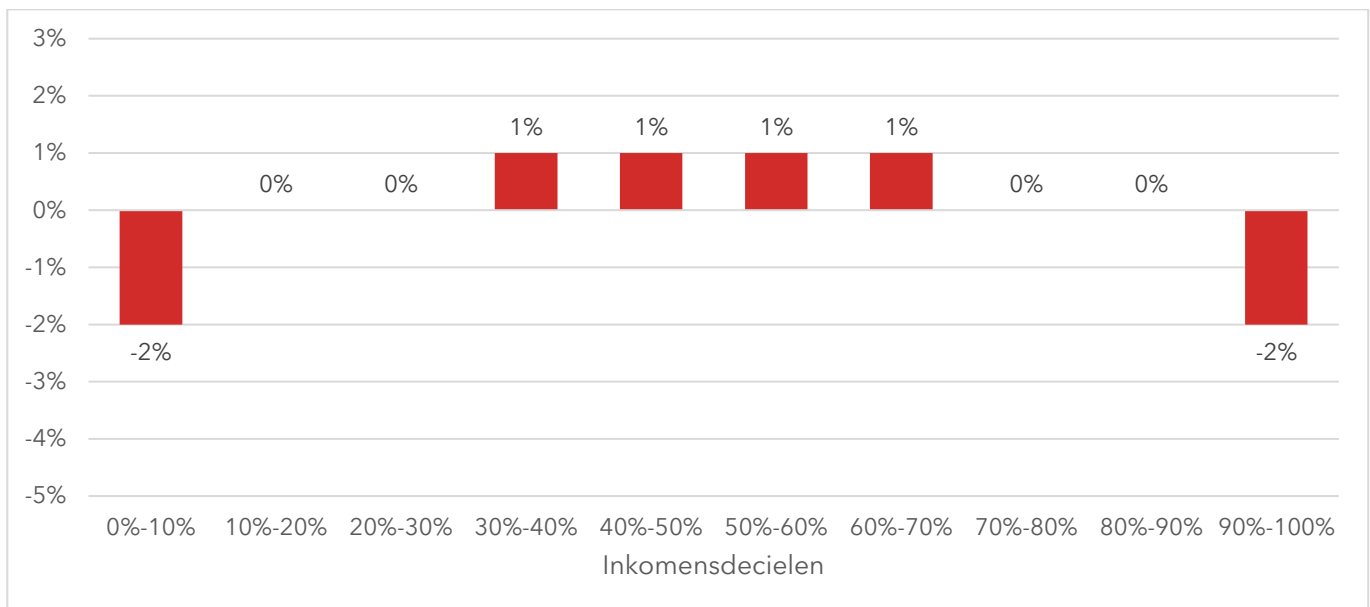
Figuur 14 Het gemiddelde inkomen ligt lager in Midden-Limburg dan in Nederland

Bron: CBS (2024), bewerking SEO Economisch Onderzoek (2024)

Noot: Bovenstaande grafiek toont het gemiddelde gestandaardiseerde inkomen voor Midden-Limburg, het gemiddelde van de elf krimpregio's en Nederland voor het jaar 2021. Het gemiddelde inkomen is gecorrigeerd voor huishoudsamenstelling (het zogenaamde gestandaardiseerde inkomen).

Figuur 15 Midden-Limburg heeft minder mensen in het hoogste en laagste inkomensdeciël in vergelijking met Nederland

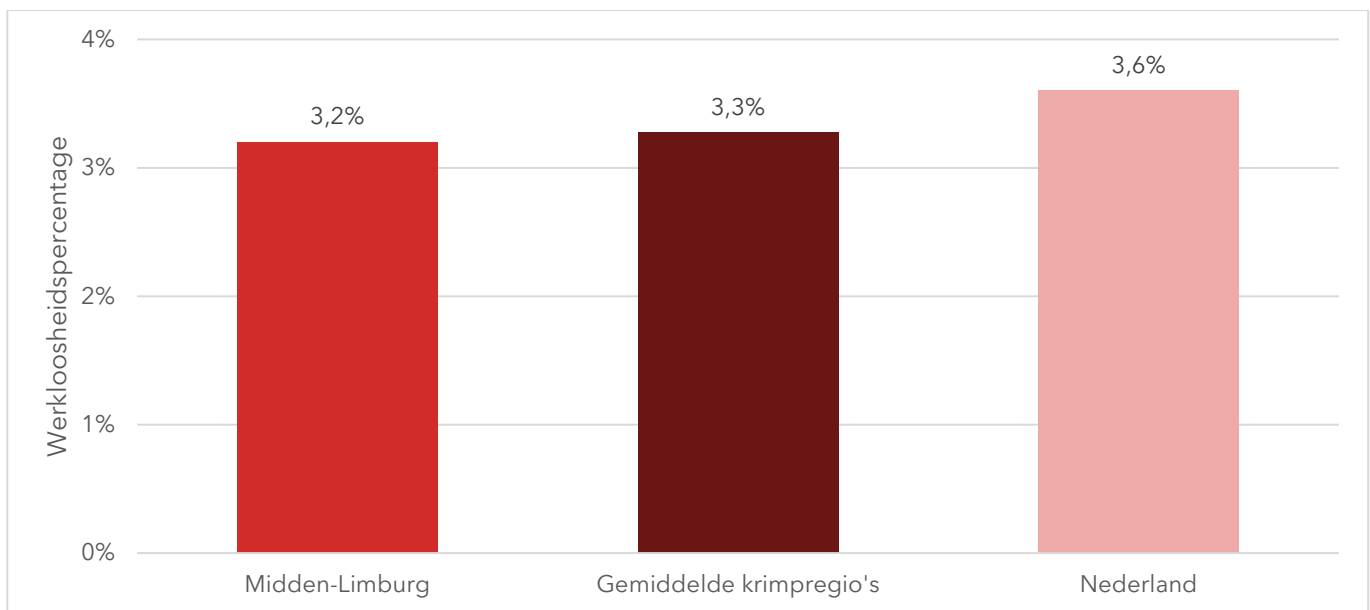
Bron: CBS (2024), bewerking SEO Economisch Onderzoek (2024)

Noot: Bovenstaande grafiek toont het verschil in de inkomensdecielen in Nederland in vergelijking met Midden-Limburg voor het jaar 2022. Hierbij hebben mensen in een lager inkomensdeciël (0 procent - 10 procent) een lager inkomen dan werknemers in een hoger inkomensdeciël (90 procent - 100 procent). Negatieve (positieve) percentages geven aan dat minder (meer) mensen in een bepaald inkomensdeciël zitten.

Werkloosheid, arbeidsongeschiktheid en bijstandsgerechtigden

- Het werkloosheidspercentage in Midden-Limburg is 0,4 procentpunt lager dan het gemiddelde in Nederland. (Figuur 16). Het is nagenoeg gelijk met het gemiddelde werkloosheidspercentage in andere krimpregio's.
- Het percentage arbeidsongeschikten is 0,3 procentpunt hoger in Midden-Limburg dan het gemiddelde percentage in de andere krimpregio's (Figuur 17). Het is ruim een half procentpunt hoger dan het percentage arbeidsongeschikten in Nederland. Voor bijstandsgerechtigden scoort Midden-Limburg lager dan het landelijke gemiddelde en het gemiddelde van de elf krimpregio's (Figuur 18).

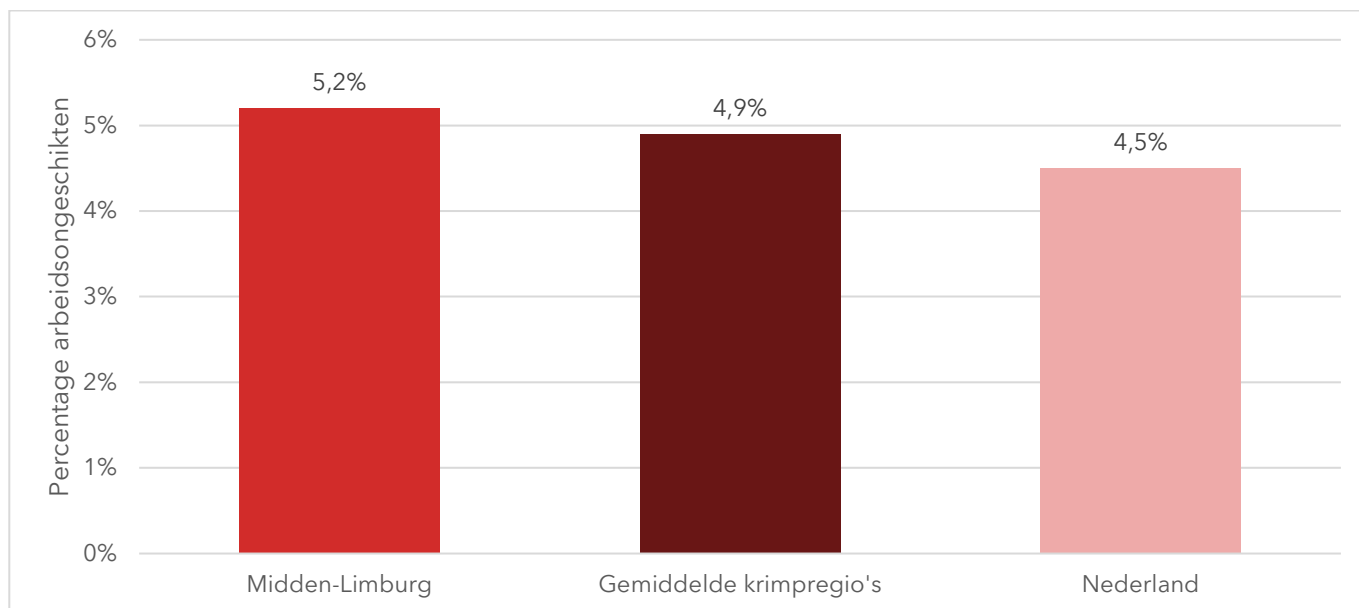
Figuur 16 Het werkloosheidspercentage in Midden-Limburg is lager dan het gemiddelde in Nederland (2023)

Bron: CBS (2024), bewerking SEO Economisch Onderzoek (2024)

Noot: Bovenstaande grafiek toont het werkloosheidspercentage voor Midden-Limburg, het gemiddelde van de elf krimpregio's en Nederland voor het jaar 2023.

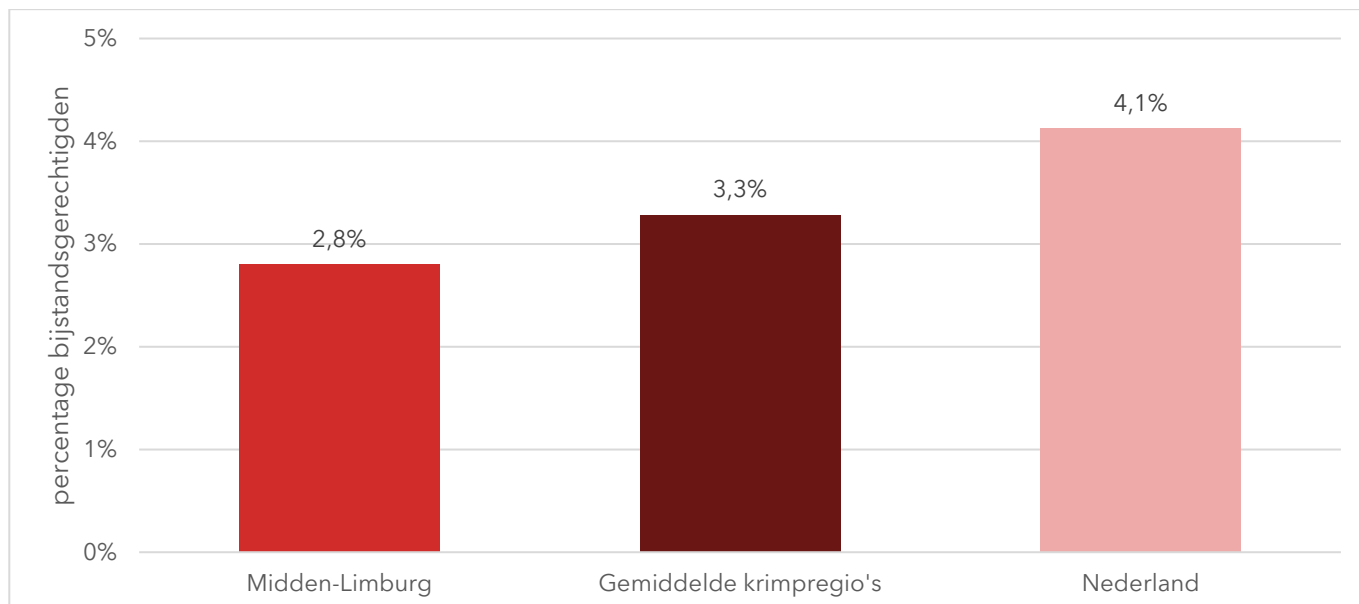
Figuur 17 Het percentage arbeidsongeschikten is hoger dan het landelijke gemiddelde, maar lager dan in andere krimpregio's (2023)

Bron: CBS (2024), bewerking SEO Economisch Onderzoek (2024)

Noot: Bovenstaande grafiek toont het percentage arbeidsongeschikten voor Midden-Limburg, het gemiddelde van de elf krimpregio's en Nederland voor het jaar 2023.

Figuur 18 Het percentage bijstandsgerechtigden is lager dan het landelijke gemiddelde en lager dan het gemiddelde in de krimpregio's (2022)

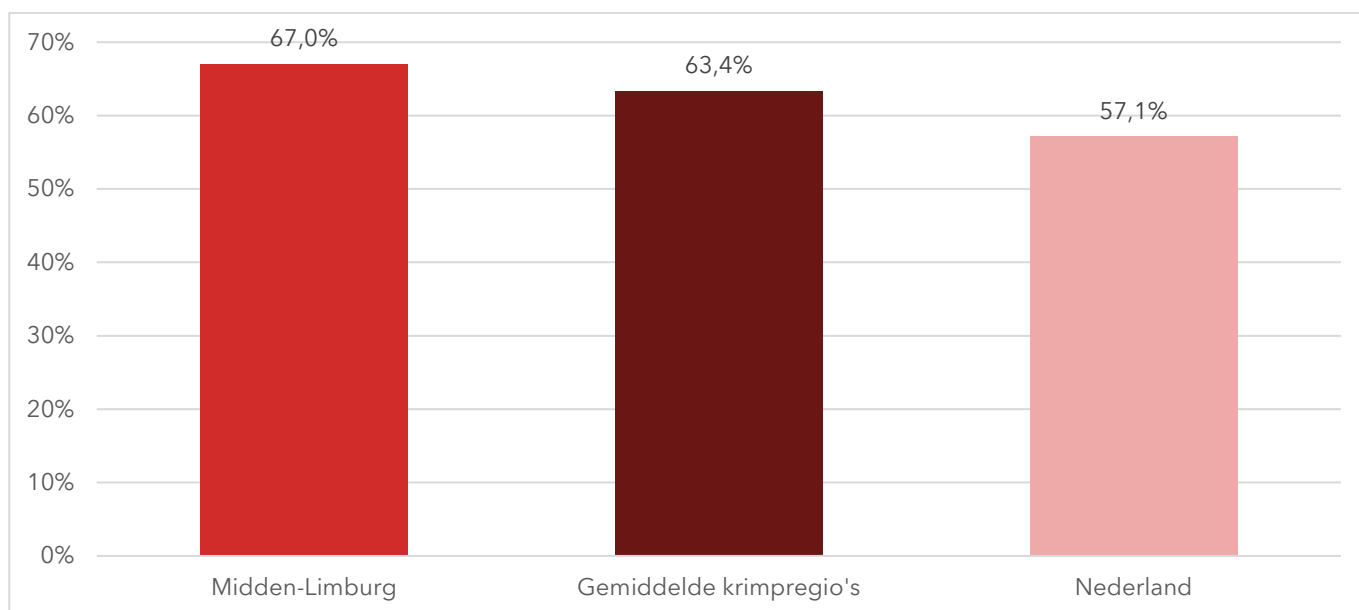
Bron: CBS (2024), bewerking SEO Economisch Onderzoek (2024)

Noot: Bovenstaande grafiek toont het percentage bijstandsgerechtigden voor Midden-Limburg, het gemiddelde van de elf krimpregio's en Nederland voor het jaar 2022.

Brede welvaarsindicatoren

- Het eigenwoningbezit ligt in Midden-Limburg met 67 procent bijna tien procentpunt hoger dan het gemiddelde in Nederland (Figuur 19). Het ligt ook hoger dan het gemiddelde in andere krimpregio's (63,4 procent).
- De levensverwachting in Midden-Limburg is gelijk aan de gemiddelde levensverwachting in Nederland (Figuur 20). De levensverwachting is daarmee tevens 0,2 jaar hoger dan de gemiddelde levensverwachting in andere krimpregio's.

Figuur 19 Het percentage koopwoningen in Midden-Limburg ligt hoger dan het gemiddelde in de krimpregio's en hoger dan in Nederland (2024).

Bron: CBS (2024), bewerking SEO Economisch Onderzoek (2024)

Noot: Bovenstaande grafiek toont het percentage koopwoningen voor Midden-Limburg, het gemiddelde van de elf krimpregio's en Nederland voor het jaar 2024.

Figuur 20 De levensverwachting in Midden-Limburg is vergelijkbaar met het gemiddelde in Nederland en 0,2 jaar hoger dan de gemiddelde levensverwachting in de krimpregio's (2022)

Bron: RIVM (2022), bewerking SEO Economisch Onderzoek (2024)

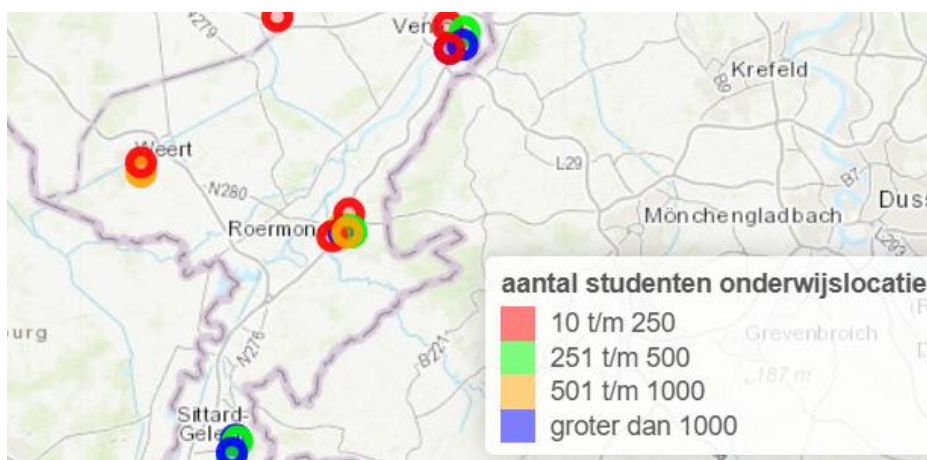
Noot: Bovenstaande grafiek toont de levensverwachting in jaren voor Midden-Limburg, het gemiddelde van de elf krimpregio's en Nederland voor het jaar 2022.

Leefbaarheid

Afstanden tot onderwijsinstellingen

- De mbo-instellingen in Midden-Limburg zijn voornamelijk geconcentreerd in grotere steden, zie Figuur 21.
- De bereikbaarheid met het OV - met de trein en voornamelijk bus - is goed, zie Tabel 2.

Figuur 21 Regionale spreiding van mbo-instellingen, naar onderwijspopulatie

Bron: https://informatieproducten.duo.rijkscloud.nl/public/landkaart_onderwijslocaties_mbo/

Tabel 2 Mbo-instellingen zijn goed bereikbaar met het OV

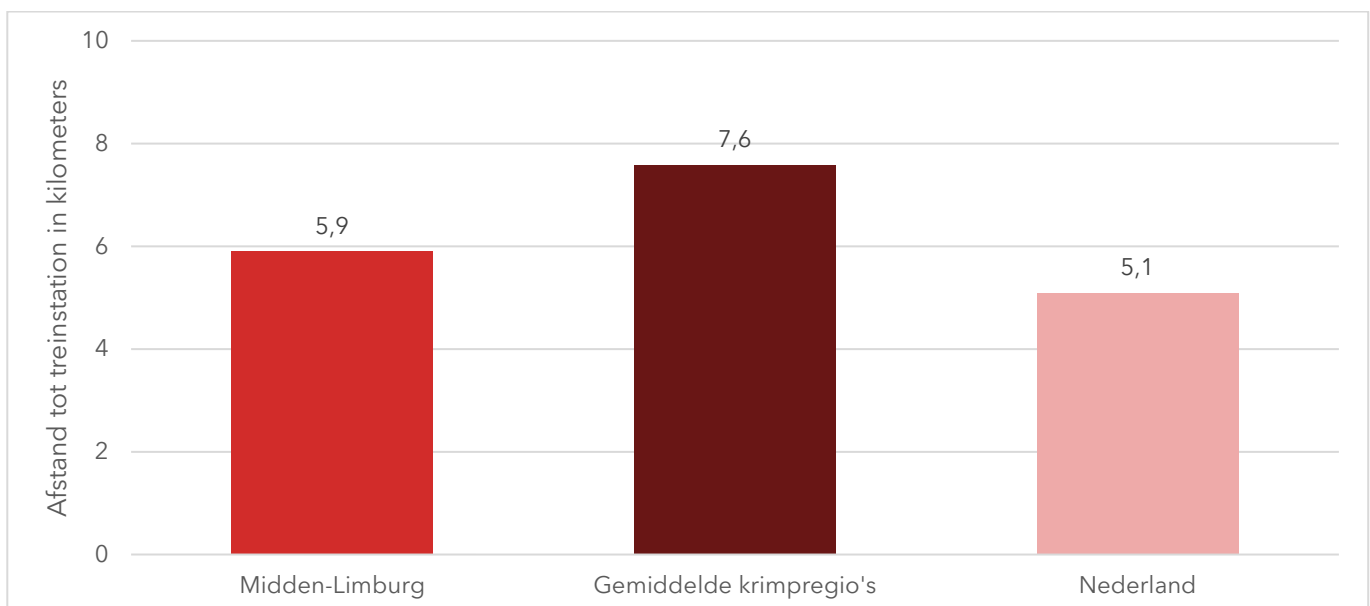
Instelling	Locatie	Afstand Treinstation	Afstand Bushalte
Gilde Opleidingen	Venlo	± 1km (ca. 15 minuten lopen)	Direct voor de deur
Gilde Opleidingen	Roermond	± 1,5 km (ca. 18 minuten lopen)	Direct voor de deur
Yuverta	Roermond	± 2 km (ca. 25 minuten lopen)	Direct voor de deur
SVO	Roermond	± 1km (ca. 15 minuten lopen)	Direct voor de deur
Gilde Opleidingen	Weert	± 1km (ca. 15 minuten lopen)	Direct voor de deur

Bron: Google Maps

Afstanden tot voorzieningen

- De afstand tot een treinstation ligt in de arbeidsmarkregio Midden-Limburg 0,8 kilometer hoger dan het landelijke gemiddelde (Figuur 22). In vergelijking met de gemiddelde afstand in krimpregio's is de afstand tot een treinstation in Midden-Limburg bijna 1,7 kilometer lager.
- De afstand tot een ziekenhuis in Midden-Limburg ligt gemiddeld bijna anderhalve kilometer lager dan de gemiddelde afstand in de krimpregio's (Figuur 23). Tevens is de gemiddelde afstand bijna drie kilometer lager dan in de rest van Nederland.
- De afstand tot de huisartsenpraktijk is in Midden-Limburg ongeveer vergelijkbaar met die in de rest van Nederland en vergelijkbaar met het gemiddelde van de 11 krimpregio's (Figuur 24). De verschillen in afstand zijn kleiner dan voor het treinstation en het ziekenhuis.

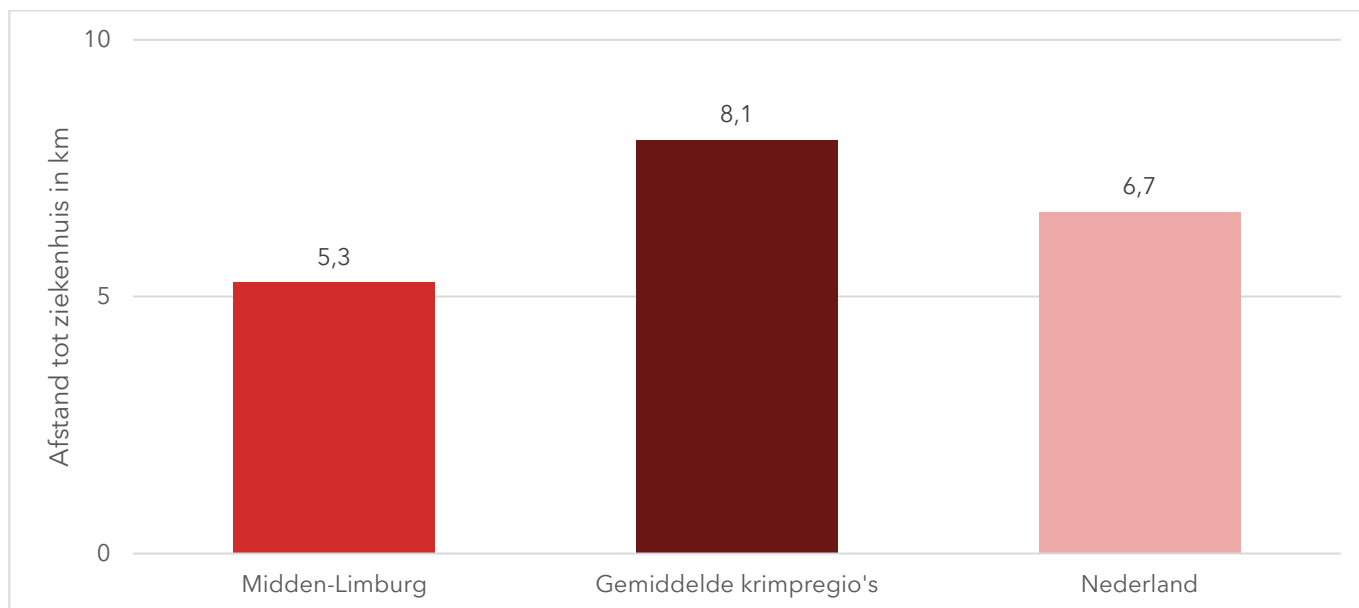
Figuur 22 De afstand tot een treinstation in Midden-Limburg is ruim anderhalf keer lager dan de gemiddelde afstand in andere krimpregio's (in Nederland)

Bron: CBS (2023), bewerking SEO Economisch Onderzoek (2024)

Noot: Bovenstaande grafiek toont de gemiddelde afstand tot een treinstation voor de arbeidsmarktregio Midden-Limburg, het gemiddelde van de elf krimpregio's en Nederland voor het jaar 2023.

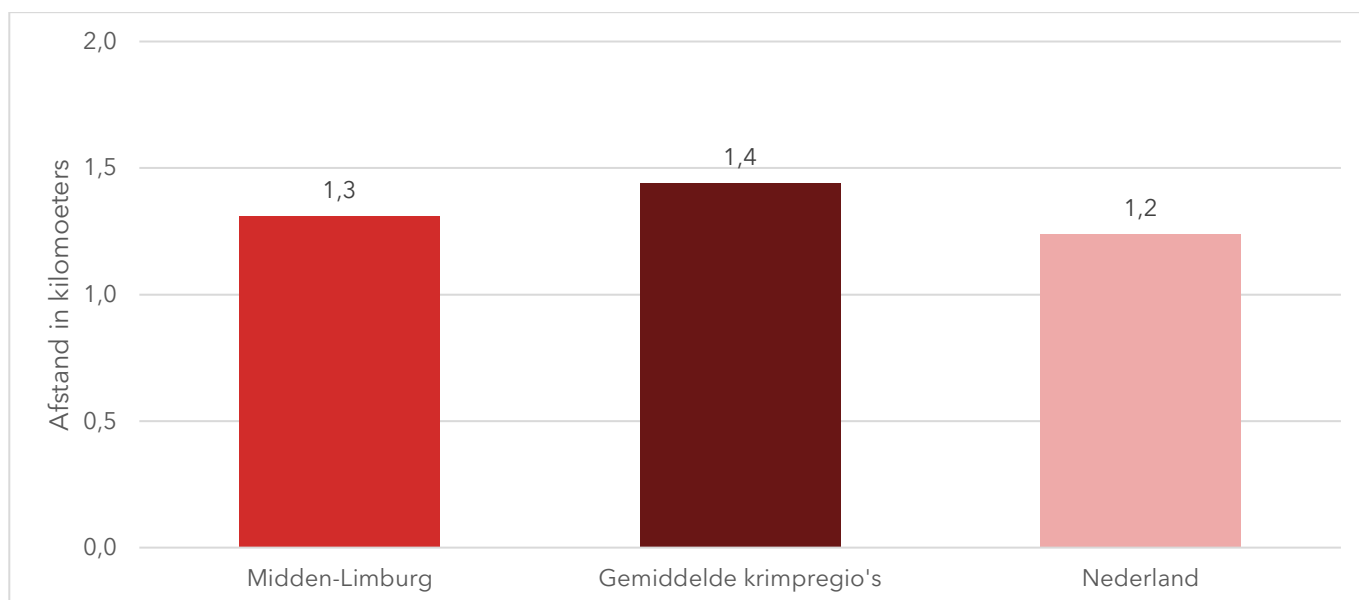
Figuur 23 De afstand tot een ziekenhuis in Midden-Limburg is 2,8 kilometer lager dan de gemiddelde afstand in de krimpregio's

Bron: CBS (2023), bewerking SEO Economisch Onderzoek (2024)

Noot: Bovenstaande grafiek toont de gemiddelde afstand tot een ziekenhuis voor de arbeidsmarktregio Midden-Limburg, het gemiddelde van de elf krimpregio's en Nederland voor het jaar 2023.

Figuur 24 De afstand tot een huisartsenpraktijk in Midden-Limburg is vergelijkbaar met de gemiddelde afstand in de krimpregio's en de gemiddelde afstand in Nederland

Bron: CBS (2023), bewerking SEO Economisch Onderzoek (2024)

Noot: Bovenstaande grafiek toont de gemiddelde afstand tot een huisartsenpraktijk voor de arbeidsmarktregio Midden-Limburg, het gemiddelde van de elf krimpregio's en Nederland voor het jaar 2023.

Interregionale dynamiek

Overlap en interactie aangrenzende regio's

- Groene Economie Limburg (GEL): een samenwerking tussen de Provincie Limburg, gemeenten in Midden-Limburg en private partijen. GEL richt zich op de verduurzaming van bedrijventerreinen en het stimuleren van groene energieprojecten.¹⁰
- Brightlands Campus Greenports Venlo: het project is voornamelijk gericht Noord-Limburg, maar heeft ook invloed op omliggende regio's zoals Midden-Limburg. De campus bevordert innovaties in agrifood, tuinbouw en biotechnologie door samenwerking tussen bedrijven, kennisinstellingen en de overheid.¹¹
- MKB innovatieloket: dit initiatief ondersteunt ondernemers in Midden-Limburg bij het ontwikkelen en implementeren van innovatieve oplossingen, met name in de maakindustrie en logistiek.¹²

Grensoverschrijdende arbeidsmarkten en pendelbewegingen

- De pendelbewegingen in Midden-Limburg zijn aanzienlijk. 35 procent van de inwoners van Midden-Limburg die in loondienst werken doet dit in een andere regio.
- De grootste groepen uitstromers werken in de regio Zuid-Limburg, Noord-Limburg en Zuidoost-Brabant. De grootste groepen instromers komen uit de regio Noord- en Zuid-Limburg.
- In totaal is het saldo voor Midden-Limburg negatief: er reizen ongeveer 19.000 mensen meer de arbeidsmarktregio uit dan in.¹³

---

¹⁰ Zie [Homepagina - Groene Economie Limburg](#)

¹¹ Zie [Brightlands | Knowledge crossing borders](#)

¹² Zie [Een warm welkom bij MKB-Limburg](#)

¹³ Zie [Regio in beeld Midden-Limburg](#)